

Халқ сўзи

Ўзбекистон —
келажаги
буюк
давлат

2025 йил — АТРОФ-МУҲИТНИ АСРАШ ВА «ЯШИЛ» ИҚТИСОДИЁТ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2025 йил 17 май, № 100 (8995)

Шанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ВЕНГРИЯ ВА СЛОВЕНИЯГА ТАШРИФ БУЮРАДИ

19 — 22 май кунлари Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Венгрия ва Словения Республикасига расмий ташрифлари бўлиб ўтади.

Ўзбекистон етакчиси Венгрия Бош вазири Виктор Орбаннинг таклифига биноан 19 май куни Будапештга келади.

Олий даражадаги музокаралар, Венгрия расмийлари ва етакчи компаниялари раҳбарлари билан учрашувлар бўлиб ўтади.

Кун тартибидан икки мамлакат ўртасидаги амалий ҳамкорлик ва стратегик шериклик муносабатларини янада кенгайтириш масалалари ўрин олган.

Мамлакатимиз раҳбари 21 май куни Венгрия пойтахтида Туркий давлатлар ташкилотининг норасмий саммитида иштирок этади.

Президент Шавкат Мирзиёев 22 май куни Любляна шаҳрида Словения Президенти Наташа Пирц Мусар билан учрашади, ушбу мамлакат парламенти ва ҳукумати раҳбарияти билан музокаралар ўтказишда, қўшма ишбилармонлик тadbирларида иштирок этади.

Ўзаро манфаатли савдо-иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш, фармацевтика, саноат, озиқ-овқат ва тўқимачилик тармоқларида кооперация лойиҳаларини амалга ошириш, меҳнат миграцияси соҳасида ҳамкорлик қилиш ва гуманитар алоқаларни кенгайтириш масалалари кўриб чиқилади.

Ў.А.

Ўзбекистон ва Венгрия: СТРАТЕГИК ШЕРИКЛИКНИНГ МУҲИМ БОСҚИЧИ

Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев 19 — 21 май кунлари расмий ташриф билан Венгрияда бўлади. Давлатимиз раҳбари ташриф давомида Туркий давлатлар ташкилотининг Будапешт шаҳрида бўлиб ўтадиган норасмий саммитида иштирок этади.

Ташриф олдида

Ўзбекистон ва Венгрия ўртасида дипломатик муносабатлар мамлакатимиз истиқлолга эришганидан кўп ўтмай, яъни 1992 йил 14 мартда ўрнатилган. Ўшандан бери икки томонлама муносабатлар расмий ўзаро ҳамкорликдан конструктив ва ўзаро ҳурматга асосланган мулоқотни йўлга қўйишга бўлган муҳим эволюцияни бошдан кечирди.

2021 йил март ойда Венгрия Бош вазири Виктор Орбаннинг мамлакатимизга ташрифи якунлари бўйича Стратегик шериклик тўғрисидаги қўшма декларация имзоланди ва у замонавий жадал ҳамкорлик учун мустаҳкам пойдевор яратди. Ушбу ҳужжатда томонларнинг муносабатларини сифат жиҳатдан янги bosқичга олиб чиқиш ниятлари муҳрланган.

Бугунги кунда икки давлат ўртасидаги сиёсий мулоқот юқори суръатда давом этмоқда. Бош вазир Виктор Орбаннинг Ўзбекистонга ташрифидан ташқари, Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2022 йил октябр ойида

Венгрияга расмий ташрифи ҳам алоҳида эътиборга лойиқдир. Олий даражадаги музокаралар якунида саноат кооперацияси ва илмий-техникавий ҳамкорликдан тортib академик алмашинувларгача бўлган турли йўналишларни қамраб олган 16 та икки томонлама ҳужжат имзоланди. Ташриф доирасида икки мамлакат ишбилармон доираларининг етакчи вакиллари иштирок этган Ўзбекистон — Венгрия бизнес форуми ҳам бўлиб ўтди.

Ҳозирда икки томонлама даражада ҳам, кўп томонлама форматларда ҳам фаол ҳамкорлик олиб боришмоқда. Давлатлараро алоқалар кенг қамровли ҳуқуқий базага, жумладан, 50 дан ортиқ икки томонлама ҳужжатларга асосланади. Улардан энг муҳими, инвестицияларни ўзаро ҳимоя қилиш, илм-фан, инновациялар, қишлоқ, сув ҳўжалиги соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги битимлар, шунингдек, таълим, соғлиқни сақлаш ва юқори технологиялар соҳаларида идоралараро меморандумлар бўлибди.

Эртага — Ўзбекистон Республикаси кончилик ва металлургия саноати ходимлари куни

УЛКАН МАЖМУА ТАРИХИДА ЯНГИ САҲИФА

Тарихдан маълумки, ҳар бир давлат тараққиётида уч омил — қазилма бойликлар, меҳнат ресурслари ҳамда интеллектуал салоҳият муҳим ўрин тутати. Буларнинг ҳар учаласи ҳам Ўзбекистонда мавжуд. Энг қувонарлиси, Ер юзидида бугун фанга маълум бўлган деярли барча турдаги табиий минералларни юртимиз заминидида учратиш мумкин. Олтин, қумуш, мис, уран, қўроғошин, молибден, вольфрам, темир, қумир, нефть, табиий газ, нодир ва ноёб металллар, калий тузлар, фосфоритлар ва бошқа стратегик қазилмалар шулар жумласидандир.

Албатта, қимматбаҳо металллар улар орасида алоҳида аҳамиятга эришган. Буларнинг ичида олтин, қумуш, мис, уран, қўроғошин, молибден, вольфрам, темир, қумир, нефть, табиий газ, нодир ва ноёб металллар, калий тузлар, фосфоритлар ва бошқа стратегик қазилмалар шулар жумласидандир.

Ишлаб чиқариш амалиётида қимматбаҳо металлларга бой руда захираларини аниқлаш, конларни очиш масалаларининг бир қисми бўлса, уларни ўзлаштириш, қазиб олишдан тайёр маҳсулотга айлантиришгача

бўлган жараён, яъни халқаро андозларга мос маҳсулот ишлаб чиқаришга қараганда, қандай мамлакатнинг илмий ва иқтисодий салоҳияти кўтаролмайди. Чунки кончилик эндиликда шунчаки муҳандислик эмас, балки инновация, модернизация, яратувчанлик ва рационализаторлик каби замонавий ибораларни қамраб, инсоният интеллектининг маҳсулига айлانган. Бу ёндашувлар туфайли “Навоий кон-металлургия комбинати” акциядорлик жамияти дунё кончилиги саноатида ўз етакчилиги мавқеини сақлабгина қолмай, балки мустаҳкамлашга эришгани айни ҳақиқат.

Ҳар қандай фаолият, жумладан,

кончилик ишлари ҳам қонун асосида тартибга солинади. Шу жиҳатдан, ўтган йили Ўзбекистон Республикасининг “Ер қазри тўғрисида”ги Қонуни қабул қилиниши ер ости бойликларига эгаллик ва уларни тасарруф этиш, шунингдек, ер қазридан фойдаланиш ҳамда уни муҳофаза қилиш чоғида юзага келади-ган муносабатларни тартибга солишда ҳуқуқий базанинг мустаҳкамланишида муҳим аҳамиятга эга бўлди. Таъкидлаш жоизки, ушбу қонун лойиҳаси Олий Мажлис Сенатининг ялпи мажлисида кенг муҳокама этилиб, қизгин баҳс-мунозаралар асосида қабул қилинди.

СЕНАТ ИШЧИ ГУРУҲИ БУХОРОДА

16 май куни Олий Мажлис Сенати Раиси Танзила Норбоева бошчилигидаги ишчи гуруҳ томонидан Бухоро вилоятида профилактика тизимини такомиллаштириш, коррупцияга қарши самарали курашиш, маҳалла тизими фаолиятини кучайтириш, хотин-қизлар бандлиги ва тadbиркорлигини кенгайтириш каби долзарб йўналишларда амалга оширилаётган ишлар ўрганилди.

Ўрганиш

Ишчи гуруҳнинг дастлабки манзили — Вобкент тумани бўлди. Бу ерда ўтказилган йиғилишда “Халол туманлар” лойиҳасининг дастлабки натижалари муҳокама қилиниб, коррупцияга қарши курашишда самарали ёндашувлар ҳамда институционал ислохотларни жорий этиш масалалари атрофлича кўриб чиқилди. Вобкент тумани мисолида амалга оширилаётган стратегик ва ҳаракатлар режалари тақдим этилиб, коррупциядан ҳоли давлат бошқаруви таъминлаш мақсадида рақамлаштириш, жавабгарлигини кучайтириш ва шаффофлигини оширишга доир аниқ вазифалар белгилан олдинди.

Ишчи гуруҳ Бухоро туманидаги Работқалмоқ маҳалласида “Маҳалла етилиги” вакиллари билан мулоқот қилди. Учрашувда жиноятчиликнинг олдини олиш, ижтимоий муаммоларни эрта аниқлаш ва ҳал этиш масалалари муҳокама қилинди. Бундан ташқари, хотин-қизларнинг бандлигини таъминлаш, уларни касб-хунарга ўргатиш ва оила-

вий тadbиркорлигини ривожлантириш бўйича амалга оширилаётган ишлар билан танишилди. Мулоқот чоғида маҳалладаги эҳтиёжманд аёллар аниқланиб, уларни касб-хунарга ўқитиш, субсидия ажратиш, тadbиркорлик фаолиятини бошлаш учун зарур шарт-шароитлар яратишга қаратилган чора-тadbирлар ҳақида маълумот берилди. Шунингдек, аёлларга имтиёзли кредитлар ажратиш, ўз бизнесини йўлга қўйган тadbиркор аёлларни рағбатлантириш, ижтимоий ҳимояга муҳтож хотин-қизлар билан манзилли ишлаш борасидаги тажрибалар билан ўртоқлашилди.

Ташриф доирасида Бухоро шаҳрида намунавий “Хавфсиз кўча” лойиҳаси, Ички ишлар бошқармаси ҳузуридаги ситуациялар марказ фаолияти, вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарликлар профилактикаси бўйича амалга оширилаётган чора-тadbирлар билан ҳам танишилди.

Ўрганишлар давомида Сенат Раиси аёллар бандлигини таъминлаш нафақат иқтисодий барқарорлик, балки оилаларда ижтимоий муҳитни яхши-лашда муҳим омил эканини алоҳида

таъкидлади. Шу нуктаи назардан, бу йўналишда тизимли ёндашулни кучайтириш, жойларда илгор тажрибаларни омдалаштириш бўйича аниқ топшириқлар берилди.

Ғижувон туманида Олий Мажлис Сенати Раиси Танзила Норбоева бошчилигида Коррупцияга қарши курашиш бўйича миллий кенгашининг сайёр мажлиси бўлиб ўтди.

Унда Бухоро вилоятида жиноятчилик ҳолати ва коррупцияга қарши курашиш борасида амалга оширилаётган ишлар таҳлил этилди. Шунингдек, жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларни камайтириш, профилактика чораларини кучайтириш, ҳудуддаги хавфсизлигини мустаҳкамлаш бўйича истиқболли чора-тadbирлар белгиланди.

Маълумотларга кўра шу йилнинг биринчи чорагида олдини олиш мумкин бўлган жиноятлар 19,5 фоиз камайган. Бироқ бундай жиноятлар сони ҳар 100 минг нафар аҳолига вилоят бўйича 13 тага тенг бўлган бўлса, Бухоро шаҳрида бу кўрсаткич 32 та, Қўроғош туманида — 22, Қўроғош шаҳрида — 18, Қўроғошбўзорида — 20, Ғижувонда 15 тани таққил этган. Бундан ташқари, олдини олиш мумкин бўлган 272 та жиноятнинг ҳар учтадан биттаси ўғрилиқ, ҳар олтинчиси фарибгарлик, ҳар саккизинчиси тан жароҳати етказиш билан боғлиқ.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида

ЭКОЛОГИК БАРҚАРОРЛИКНИ ТАЪМИНЛАШГА ЗАМОНАВИЙ ЁНДАШУВ

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш масалалари қўмитаси, Ўзбекистон Экологик партияси фракцияси ҳамда Иқлим ўзгариши оқибатларини камайтириш ва “Яшил” иқтисодиётга ўтишни тезлаштириш масалалари бўйича комиссия ҳамкорлигида “Худудларнинг экологик паспортлари ва экологик рейтингини ишлаб чиқишнинг долзарб масалалари” мавзусида давра суҳбати ўтказилди.

Бугунги глобал экологик инқирозлар даврида табиий ресурсларни муҳофаза этиш, экологик назоратни кучайтириш ва барқарор ривожланишни таъминлаш масалалари жаҳон ҳамжамиятининг кун тартибидидаги асосий вазифалардан биридир. Бу борада тўғри ва пухта ўйланган қарорлар қабул қилиш, стратегиялар тузиш ва ислохотларни амалга ошириш, шу билан бирга, эришилган натижаларни баҳолашда экологик паспортлар ва худудларнинг экологик рейтинглари муҳим аҳамият касб этади. Чунки экологик паспортлар ва худудларнинг экологик рейтинглари муайян худуднинг экологик ҳолатини ўзида акс эттириб, экологик хавфсизлигини таъминлашнинг асоси бўлиб хизмат қилади. Худуддаги экологик муаммоларни аниқлаш ва уларни ҳал этиш бўйича стратегик режалар тузишда ёрдам беради.

Давра суҳбатидида айтилганидек, муайян худуд, айниқса, туман (шаҳар) даражасида экологик паспортларни тайёрлаш ҳамда шу асосда рейтингни юритиш масаласи комплекс ва маълумотларга бой жараён бўлиб, унда турли экологик, географик ва ижтимоий омиллар ҳисобга олиниши зарур бўлади. БМТнинг Атроф-муҳит дастури ҳамда Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт ташкилоти худудлар учун экологик паспортлаштириш бўйича меъёри ҳамда тавсияларни тақдим этган. Давлатлар учун тавсиявий харақтерга эга бўлган “Халқаро GREEN CITY INDEX” услубиёти ишлаб чиқилган.

Шу билан бирга, Барқарор ривожланиш мақсадларига асосланган муҳим индикаторлар жаҳон миқёсида амалиётга кенг татбиқ

этишмоқда. Бу борада Германия, АҚШ, Швеция, Франция, Хитой ва бошқа бир қатор хорижий давлатлар муайян ижобий натижаларга эришган. Тadbирда худудларни барқарор ривожлантириш, номуносивабилликларга барҳам бериш, юртимизнинг барча нуктасида фуқароларимиз учун қулай атроф-муҳитни яратиш бўйича олиб борилаётган ислохотларнинг самарадорлиги, айниқса, тўғри ва асослигини таъминлаш мақсадида экологик паспортлар, экологик мастер-режалар ҳамда худудларнинг экологик рейтингини ишлаб чиқиш масалаларида алоҳида эътибор қаратилди.

Қайд этилганидек, бугунги кунда республиканинг 14 та маъмурий маркази учун экологик паспортлар, улар асосида худудларнинг экологик рейтингини шакллантирилган. Шаҳарларнинг экологик паспортларидан очик фойдаланиш имконини берувчи “greencities.uz” онлайн платформаси ишга туширилган.

Бу борадаги ишларнинг мантиқий давоми сифатида “Ўзбекистон — 2030” стратегиясини “Атроф-муҳитни асраш ва “Яшил” иқтисодиёти йили”да амалга оширишга оид давлат дастурида 2025 йил 1 сентябрдан бошлаб экологик паспортлар ва экологик мастер-режалар ҳамда худудларнинг экологик рейтингини туман (шаҳар) даражасида ишлаб чиқиш, кенг жамоатчиликка тақдим этиш кўзда тутилган.

Давра суҳбатидида ушбу амалиётни янада такомиллаштириш юзасидан тақлиф ва тавсиялар илгари сурилиб, устувор вазифалар белгилан олдинди.

«Халқ сўзи».

ЁШЛАРНИНГ «ЯШИЛ» ТАШАББУСЛАРИ

бутунжаҳон экофаоллари эътиборида

Айни кунларда пойтахтимизда Халқаро иқлим куни муносабати билан илк бор “Рақамли яшил ташаббуслар” глобал ёшлар фестивалига старт берилди. Мазкур нуфузли форум Ўзбекистон Республикаси Президентининг ташаббуси билан ташкил этилган бўлиб, у 2024 йилда Озарбайжонда бўлиб ўтган COP29 — БМТ Иқлим ўзгаришлари конференциясида эълон қилинганди.

Фестиваль

Мазкур халқаро тadbир пойтахтимизда жойлашган Япон боғида экоқўроғамза ва экологик лойиҳалар тақдими билан бошланди. Унда ёшлар томонидан яратилган экоишланмалар ҳақида маълумот берилиб, улар нафақат энергияни тежаш, иш самарадорлиги ва сифатини ошириш, балки саломатликка ҳам фойдали экани таъкидланди. Ушбу тadbир экологик инновациялар лабораториясига айланганига ургу берилди.

БМТнинг Тараққиёт дастури, Ислол ҳамкорлиги ёшлар форуми, қатор халқаро экологик ташкилотлар, хорижий давлатлар ва Ўзбекистоннинг тегишли вазирлик ҳамда

идоралари ҳамкорлигида ташкил этилган мазкур фестиваль доирасидаги тadbирлар Тошкент ва Нукус шаҳарлари ҳамда Мўйноқ туманида бўлиб ўтди.

— Бутунжаҳон экофаоллари ва инноватор ёшларни бир мақсад остида бирлаштирган мазкур кенг кўламли тadbирдан кўзланган мақсад — ёшларнинг иқлим ўзгаришига оид билим ва кўникмаларини ошириш, уларни инновацион ечимлар орқали Орлобўйи минтақасини тиклашга жалб қилиш, рақамли технология ва сунъий интеллект ёрдамида барқарор келажақни яратишга ундашдан иборат, — дейди Ўзбекистон Ёшлар ишлари агентлиги директори, сенатор Алишер Саъдуллаев. — Бугунги кунда глобал иқлим ўзгариши бутун дунёда долзарб муаммога айлангани ҳеч кимга сир эмас.

УНДАН МУСТАҲКАМ ЖОЙ ЭГАЛЛАШ УЧУН БИЗДА ИМКОНИЯТЛАР ЕТАРЛИМИ?

Бизнинг суҳбат

Жаҳон иқтисодиётида рўй бераётган кескин ўзгаришлар ва бугунги глобал рақобат шароитида миллий ишлаб чиқарувчилар ҳамда экспорт қилувчиларни қўллаб-қувватлаш ниятда долзарб аҳамиятга эга. Чунки ташқи бозорларда харидориги маҳсулотлар тайёрлаш замирида, аввало, ички бозорда адолатли рақобат муҳитини шакллантириш, қолаверса, тadbиркорлар учун қулай бизнес муҳитини яратишдек кечиктириб бўлмас вазифалар мужассамдир.

Ҳозирги кунда мамлакатимиздан 162 давлатга турли маҳсулотлар экспорт қилинаётгани ана шу саъй-ҳаракатлар меваси, албатта. Натижада ташқи савдо айланимиси ялпи ички маҳсулотга нисбатан 57 фоизга етди. Бу иқтисодиётимизнинг ташқи бозорларга қанчалик боғлиқ эканини кўрсатади. Дунёда юз бераётган иқтисодий тебранишлар таъсирига қарамадсан экспорт ҳажмининг муттасил ошириб бориш учун қандай йўл тутмоқ керак? Ташқи савдо соҳасидаги шу каби долзарб масалалар юзасидан Ўзбекистон экспортчилари уюшмаси раиси Ерқин МАЛИКОВнинг фикрлари билан қизикдик.

